

IV Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2016/2017

ETAP SZKOLNY

4 października 2016 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu
 - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy rywalizację.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów szkół PODSTAWOWYCH

W przestworzach i na morzu

W 1940 roku jedynym krajem stawiającym opór Trzeciej Rzeszy była Wielka Brytania. Aby ją pokonać, Niemcy musieli najpierw zniszczyć brytyjskie lotnictwo oraz marynarkę wojenną.

Na kartach historii chlubnie zapisał się udział polskich lotników w bitwie o Anglię. Myśliwski Dywizjon 303 imienia Tadeusza Kościuszki wzbudził podziw Brytyjczyków, którzy początkowo niezbyt ufali umiejętnościom Polaków. W decydującej bitwie powietrznej 15 września 1940 roku bohaterscy kościuszkowcy zestrzelili trzykrotnie więcej niemieckich samolotów niż inne dywizjony alianckie. Nazwiska Witolda Urbanowicza czy Jana Zumbacha pojawiły się w angielskich gazetach, przynosząc chwałę Polsce. Zwycięska bitwa powietrzna o Anglię udaremniła plan Hitlera.

A jak było na morzu?

Spośród wielu niszczycielskich okrętów, które dokonały czynów nieprzeciętnych, należałoby szczególnie wyróżnić najnowocześniejszy wówczas polski okręt podwodny ORP „Orzeł”. W połowie września 1939 roku wypłynął do Tallina, portu w Estonii. Pod naciskiem Niemców Estończycy przystąpili do rozbijania okrętu, zabrano też mapy i dziennik nawigacyjny. Mimo to załoga zdecydowała o ryzykownej ucieczce do Wielkiej Brytanii. U jej wybrzeży „Orzeł” ochraniał statki handlowe. W kwietniu 1940 roku brawurowo zatopił niemiecki transportowiec „Rio de Janeiro”, czym przyczynił się do zdemaskowania przygotowywanej przez Hitlera inwazji na Norwegię. 23 maja wypłynął na kolejny patrol na Morze Północne. W niewyjaśnionych okolicznościach zaginął. Do dziś nie odnaleziono wraku.

Triumf polskich lotników i marynarzy nad nazistami stał się tematem wielu dzieł literackich i filmowych.